

49253806 : สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ/การจัดกระบวนการเรียนรู้/โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต

ชนสิทธิ์ สิทธิสุนเนิน : การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์
ในศูนย์เรียนรู้ โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.มาเรียม นิลพันธุ์,
ผศ.ดร.กิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และ รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ. 591 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์เรียนรู้ โครงการมหาวิทยาลัย
ชีวิต โดยใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research)
ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 ศึกษาความต้องการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ ขั้นที่ 2 สร้างรูปแบบการจัด
กระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ ขั้นที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ และขั้นที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัด
กระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างคืออาจารย์ในศูนย์เรียนรู้โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประกอบด้วย 1) รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ 3) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการ
จัดกระบวนการเรียนรู้ 4) แบบประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5) แบบประเมินตนเองของอาจารย์ 6) แบบประเมิน
การจัดกระบวนการเรียนรู้ 7) แบบประเมินความพึงพอใจ 8) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t – test dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและความต้องการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์เรียนรู้ โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ที่ควรได้รับการ
พัฒนามี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเทคนิคและวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2) ด้านการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและ
ประเมินผล 4) ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง

2. ผลการพัฒนาได้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์เรียนรู้ โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ได้ AKLIE
Model ประกอบด้วย หลักการ จัดกระบวนการเรียนรู้ใน โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ที่เอาชีวิตและชุมชนเป็นตัวตั้ง เน้นชุมชน
ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ที่ยั่งยืน วัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์เรียนรู้
โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต สารความรู้ ประกอบด้วย การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้แก่ ขั้นที่
1 การศึกษาความต้องการจำเป็น (Assessment of Need : A) ขั้นที่ 2 การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Acquisition : K) ขั้นที่ 3 การออกแบบ
แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Learning Plan : L) ขั้นที่ 4 การปฏิบัติกร (Implementation : I) และขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation : E)

3. ผลการศึกษาระยะสิทธิผลของรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์เรียนรู้โครงการมหาวิทยาลัย
ชีวิต พบว่า

3.1 หลังการใช้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์เรียนรู้โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต พบว่า
อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 อาจารย์ในศูนย์เรียนรู้ โครงการมหาวิทยาลัยชีวิตมีทักษะการเขียนแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับดี

3.3 อาจารย์ในศูนย์เรียนรู้ โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ประเมินตนเอง พบว่า มีความรู้และทักษะ อยู่ในระดับมาก
และมีเจตคติต่อรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

4. ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์อยู่ในระดับดี

5. นักศึกษาพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในระดับมาก

6. กรรมการบริหารโครงการ ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดกระบวนการ
เรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์เรียนรู้ โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต อยู่ในระดับมาก

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน   ปัทมจิตวิทยาลัย   มหาวิทยาลัยศิลปากร   ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1..... 2..... 3.....

49253911 : MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEY WORDS: DEVELOPMENTAL MODEL / LEARNING PROCESS MANAGEMENT / LIFE UNIVERSITY PROJECT

CHONASITH SITHSUNGNOEN : THE DEVELOPMENT OF LEARNING PROCESS MANAGEMENT MODEL FOR THE INSTRUCTORS IN LEARNING CENTER OF LIFE UNIVERSITY PROJECT. THESIS ADVISORS : ASST. PROF. MAREAM NILLAPUN, Ed.D., ASST. PROF. KIRIBOON JONGWUTIWET, Ph.D., AND ASSOC. PROF. SERI PONGPIT, Ph.D. 591 pp.

The purpose of this research was to develop a model of learning process management for the instructors in the learning centers of Life University Project by means of research and development with mixed methods research. The research included 4 steps: 1) studying the need assessment to develop the learning process management 2) developing the model of the learning process management 3) implementing the model of the learning process management, and 4) assessing the model of the learning process management. The samples were twenty instructors at the life university project. The instruments used in the study included 1) the model of learning process management 2) the assessment form of model appropriation 3) the test of understanding of learning process management 4) the assessment form of lesson plan 5) self assessment form 6) the assessment form of learning process management 7) the assessment of satisfaction 8) the questionnaire form of the opinions towards the model. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation t – test dependent and content analysis.

The results of the research were as follows:

1. The conditions and requirements to manage the instructors' learning process needed to be developed had 4 components : 1) technique and learning process management 2) the usage of media and learning resources 3) evaluation and assessment 4) adult learning psychology and the practical learning process.

2. The model of learning process management for the instructors in the learning centers of life university project was called AKLIE Model, including the principle of learning process management in the life university project based on lives and communities, emphasizing the participation of local communities in sustainable learning development. The objectives were to develop the learning process management for the instructors in the learning centers of the life university project. The contents included 4 components. The 5 steps of the learning process management were as follows: 1) Assessment of Needs : A 2) Knowledge Acquisition : K 3) Learning Plan : L 4) Implementation : I 5) Evaluation : E.

3. The results of the effectiveness study of the model were:

3.1 The results of implementation of this model indicated that after using the model the instructors gain higher knowledge than previous with the statistical significance at the 0.05 level.

3.2 The instructors' skill in lesson plan writing of learning process management was at good level.

3.3 The instructors' self assessment of knowledge, skill and attitude towards the model of learning process management in overall were at high level.

4. The results of the instructors' learning process management were at good level.

5. The student's satisfaction with the learning process management of the instructors were at high level.

6. The overall opinions of the project executives, the directors, instructors and the students toward the model of the learning process management were at high level.

Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010

Student's signature.....

Thesis Advisors' signature 1..... 2..... 3.....

กิตติกรรมกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี พงศ์พิศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ สนับสนุนและคอยช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาปณีย์ ธรรมเมธา ประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สมบูรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ความรู้ แนวคิด และแนะแนวทางในการศึกษาวิจัย เพื่อให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 9 ท่าน ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่ รศ.ดร. ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ ผศ.ดร. พิชัย ละแมนชัย ผศ.ดร. สวาสดิ์ พรรณา อาจารย์สุเชษฐ เวชชพิทักษ์ ดร. สิริกร กำพลังฤทธิ์ ดร. ทวิช บุญธิรัสมิ์ รศ.คณงยุทธ กาญจนกุล รศ.สมประสงค์ น่วมบุญลือ และอ.ดร.ประยูร เขาวินาท และขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.พรภิรมย์ หลงทรัพย์ อาจารย์ ดร. มนต์ชัย พงศกรนถวงษ์ ผศ.ดร. ปัญญา ทองนิล คุรุณจุกร ดวงพระเกษ อาจารย์พนัชกร สิมะจรรย์บุญ และพี่ ๆ เพื่อน ๆ ปริญาเอก กลุ่มหลักสูตรและการนิเทศ รุ่น 1 ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบขอบคุณและขอใจ ดร. สมพงศ์ แสงทอง อาจารย์เฉลิมชัย วิเชียรวัฒน์ ผู้อำนวยการวรรณัฐ กลิ่นจันทร์ คุณครองศักดิ์ เจียบพลกรัง และน้องเจ้าหน้าที่โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต และคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ให้ความช่วยเหลือในการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัย และขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักศึกษาศูนย์เรียนรู้โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่ได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาวิจัย และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้

คุณประโยชน์ของปริญญาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่แม่สมจิตต์และพ่อแปลก สิทธิสูงเนิน และครอบครัว “สิทธิสูงเนิน” พี่ๆ น้อง ๆ หลาน ๆ ที่คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุน

จาก

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

โครงการเครือข่ายเชิงกลยุทธ์เพื่อการผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

ทุนศึกษาหลักสูตรปริญญาเอกร่วมในประเทศ-ต่างประเทศ ประจำปี 2550